EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 6. 2022
COM(2022) 284 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní spoločného systému monitorovania a hodnotenia Európskeho námorného a rybárskeho fondu

Skratky

VSV	Výročná správa o implementácii
SRP	Spoločná rybárska politika
SSMH	Spoločný systém monitorovania a hodnotenia
NSU	Nariadenie o spoločných ustanoveniach
GR MARE	Generálne riaditeľstvo pre námorné záležitosti a rybárstvo
ENRF	Európsky námorný a rybársky fond
ENRAF	Európsky námorný, rybársky a akvakultúrny fond
EÚ	Európska únia
MHRA	Monitorovanie a hodnotenie rybolovu a akvakultúry
INP	Integrovaná námorná politika
RO	Riadiaci orgán
MEF	Rámec monitorovania a hodnotenia
OP	Operačný program
SWOT	Silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby

Obsah

1. Úvod 3

2. Vykonávanie spoločného systému monitorovania a hodnotenia 4

2.1. Intervenčná logika ENRF 6

2.2. Spoločné ukazovatele 8

2.3. Súhrnné údaje o operáciách (Infosys) 9

2.4. Výročné správy o implementácii 11

2.5. Hodnotenia 12

2.6. Výkonnostný rámec 13

3. Rámec monitorovania a hodnotenia pre ENRAF 14

4. Záver 16

1. ÚVOD

V rokoch 2014 až 2020 sa na podporu námornej a rybárskej politiky EÚ využíval Európsky námorný a rybársky fond (ENRF). V rámci fondu je k dispozícii celkovo 6,4 miliardy EUR, z čoho 5,96 miliardy EUR spravujú členské štáty a Komisia spoločne (zdieľané riadenie). Táto správa sa týka len rozpočtu v rámci zdieľaného riadenia. Tento rozpočet slúži na podporu udržateľnosti rybárstva a akvakultúry, účinného a udržateľného uvádzania produktov rybolovu a akvakultúry na trh a ich účinného a udržateľného spracovania, ako aj na posilnenie kontroly rybárstva a zlepšenie zberu vedeckých údajov pre riadenie rybárstva. Pomáha pobrežným komunitám diverzifikovať ich modré hospodárstvo a zatraktívniť pobrežie EÚ. Takisto sa z neho podporuje ochrana životného prostredia a obohacovanie vodnej biodiverzity.

Na monitorovanie operácií ENRF financovaných v rámci zdieľaného riadenia bol vytvorený spoločný systém monitorovania a hodnotenia[1]. Pomáha zaznamenávať a sledovať úspechy týchto operácií. Zabezpečuje sa tak transparentnosť využívania verejných prostriedkov a umožňuje sa hodnotenie podpory z ENRF. Základom spoločného systému monitorovania a hodnotenia je rámec pre nepretržitý dialóg, údržbu, podporu a výmenu skúseností medzi Komisiou a členskými štátmi. Cieľom tohto rámca je poskytovať spoločné porovnateľné údaje, ktoré sa môžu zlučovať a analyzovať na základe rôznych kritérií v členských štátoch.

Toto je druhá správa Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní spoločného systému monitorovania a hodnotenia. Zameriava sa na vývoj zaznamenaný od predchádzajúcej správy[2], zahŕňa poznatky získané počas vykonávania a skúma sa v nej, ako sa tieto poznatky zohľadnili pri vypracúvaní rámca pre Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF) na roky 2021 až 2027[3]. Táto správa neobsahuje podrobnosti o úspechoch ENRF. Tie sú uvedené v správach o vykonávaní ENRF, ktoré sú k dispozícii na webovom sídle GR MARE[4].

Ako sa uvádza v článku 108 nariadenia o ENRF, cieľmi spoločného systému monitorovania a hodnotenia je:

a) preukázať pokrok a úspechy spoločnej rybárskej politiky (SRP) a integrovanej námornej politiky (INP) a posúdiť všeobecný vplyv a efektívnosť, účinnosť a význam operácií ENRF;
b) prispievať k lepšie cielenej podpore pre SRP a INP;
c) podporovať proces spoločného učenia sa týkajúci sa monitorovania a hodnotenia; ako aj
d) poskytnúť spoľahlivé hodnotenia operácií ENRF založené na dôkazoch, ktoré sa zahrnú do rozhodovacieho procesu.

---

1 Článok 107 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 508/2014 z 15. mája 2014 o Európskom námornom a rybárskom fonde, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1255/2011 (ďalej len „nariadenie o ENRF“).

2 V súlade s článkom 107 ods. 4 nariadenia o ENRF. Prvá správa bola uverejnená v roku 2018 [COM(2018) 48 final].

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1139 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/1004.

4 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/funding/fisheries-and-aquaculture-monitoring-and-evaluation-fame_en.

Na dosiahnutie týchto cieľov spoločný systém monitorovania a hodnotenia poskytuje[5]:

1. intervenčnú logiku, ktorou sa vysvetľuje, ako sa priority, špecifické ciele a opatrenia navzájom ovplyvňujú[6];
2. súbor spoločných ukazovateľov[7];
3. súhrnné údaje o operáciách vybraných na financovanie[8];
4. výročnú správu o implementácii operačných programov (OP)[9];
5. plány hodnotenia[10];
6. *ex ante* a *ex post* hodnotenia a všetky ostatné činnosti spojené s hodnotením programov ENRF[11]; ako aj
7. preskúmania výkonnosti[12].

Tieto aspekty sú podrobne opísané v predchádzajúcej správe o vykonávaní spoločného systému monitorovania a hodnotenia v rámci ENRF[13]. **Táto správa sa zameriava na nové aspekty, ktoré sa objavili od poslednej správy.**

2. VYKONÁVANIE SPOLOČNÉHO SYSTÉMU MONITOROVANIA A HODNOTENIA

Každý z aspektov opísaných v oddiele 1 sa prediskutoval s členskými štátmi na zasadnutiach expertnej skupiny ENRF[14]. Komisia využila tieto zasadnutia na vypracovanie rámca delegovaných a vykonávacích nariadení, ktoré podporujú spoločný systém monitorovania a hodnotenia. Tento participačný prístup pokračoval počas celého programového obdobia, pričom riadiace orgány (RO) sa zapojili do ďalšieho rozvoja a posilňovania spoločného systému monitorovania a hodnotenia prostredníctvom výmeny najlepších postupov a riešenia spoločných problémov. Zabezpečilo sa tým kolektívne vlastníctvo a prijatie systému, ako aj odborná príprava a vybavenie RO a Komisie na vykonávanie monitorovania a hodnotenia.

S cieľom zabezpečiť, aby členské štáty dôsledne uplatňovali spoločný systém monitorovania a hodnotenia, Komisia zriadila oddelenie technickej podpory známe ako oddelenie MHRA (monitorovanie a hodnotenie rybolovu a akvakultúry)[15]. Túto podpornú službu poskytoval počas siedmich rokov programového obdobia externý dodávateľ. Od RO sa získavala spätná väzba, skúsenosti a poznatky, ktoré sa rozvíjali spolu s oddelením

---

5 Uvedené v článku 1 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 1014/2014.

6 Článok 18 ods. 1 písm. a) a článok 116 nariadenia o ENRF.

7 Článok 109 nariadenia o ENRF. Zoznam spoločných ukazovateľov sa uvádza v prílohe k nariadeniu (EÚ) č. 1014/2014.

8 Článok 97 ods. 1 písm. a) nariadenia o ENRF (správa Infosys).

9 Článok 114 nariadenia o ENRF, ktorým sa dopĺňa článok 50 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 [ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“ (NSU)].

10 Článok 115 nariadenia o ENRF v spojení s článkom 56 NSU.

11 Články 115, 116 a 117 nariadenia o ENRF v spojení s článkami 55, 56 a 57 NSU.

12 Článok 21 ods. 1 NSU.

13 COM(2018) 48 final.

14 Dokumenty a správy z týchto zasadnutí sú k dispozícii na https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_en.

15 Ďalšie informácie o oddelení MHRA sú k dispozícii na https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/fame_en.

podpory MHRA. Pracovné dokumenty a správy, ktoré vypracovalo oddelenie MHRA, sú k dispozícii na webovej stránke Europa[16]. Oddelenie MHRA pomáhalo Komisii a členským štátom rozvíjať, vykonávať a analyzovať každý z aspektov uvedených v tejto kapitole.

[16] https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/fame_en.

Čo sa môžeme o ENRF dozvedieť prostredníctvom spoločného systému monitorovania a hodnotenia?

Spoločný systém monitorovania a hodnotenia kombinuje informácie týkajúce sa monitorovania a hodnotenia z viacerých zdrojov. Informácie o každej financovanej operácii možno kombinovať s kontextovými informáciami o situácii v členských štátoch a s externými databázami, ako je napríklad spoločný register flotily.

- Spoločné ukazovatele výsledkov sprostredkúvajú informácie najvyššej úrovne. Napríklad vďaka podpore z ENRF sa v pobrežných komunitách zachovalo 31 594 pracovných miest v odvetviach rybárstva, akvakultúry a spracovania.
- Výdavky možno posúdiť na základe opatrení nariadenia o ENRF, na ktoré boli vyčlenené. Napríklad približne 33 % celkových finančných prostriedkov z ENRF sa vyčlenilo na opatrenia na podporu biodiverzity (1 637 miliónov EUR).
- Možno poskytnúť aj podrobnejšiu analýzu podľa odvetví. Napríklad podporu z ENRF dostalo 13 123 jednotlivých plavidiel. Približne 25 % výdavkov ENRF určených pre plavidlá sa poskytlo plavidlám v odvetví maloobjemového pobrežného rybolovu (124 miliónov EUR).

Každý z uvedených príkladov možno ďalej rozdeliť podľa členských štátov. Číselné údaje sa vzťahujú na stav implementácie ENRF k 31. decembru 2020. Ďalšie podrobnosti a príklady možno nájsť v správach o implementácii ENRF na webovom sídle GR MARE[174].

2.1. Intervenčná logika ENRF

Intervenčná logika opisuje, ako sa politické rozhodnutia, prijaté opatrenia a želaný výsledok vzájomne ovplyvňujú. Je základom monitorovania a hodnotenia, pričom sa začína na úrovni politiky a pokračuje sa na úrovni jednotlivých programov a operácií.

V článku 5 nariadenia o ENRF sú stanovené ciele EÚ. Na úrovni politiky sú tieto ciele rozdelené na priority EÚ a špecifické ciele, ako sa uvádza v článku 6 nariadenia o ENRF. Každý členský štát, ktorý implementuje ENRF[18], navrhuje OP. Prostredníctvom OP sa riešia potreby podpory daného členského štátu výberom z dostupného súboru 51 opatrení. Členské štáty analyzujú svoje silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby (SWOT), aby identifikovali svoje potreby. Táto analýza im umožňuje rozhodnúť o vhodných opatreniach a ich intenzite. Členské štáty si takisto vyberajú vhodné ukazovatele výsledkov a výstupov a stanovujú cieľové hodnoty a čiastkové ciele pre finančné ukazovatele, ukazovatele výstupov a výsledkov. Používajú sa na monitorovanie pokroku a uľahčujú hodnotenie. OP schvaľuje Komisia. Po schválení programu Komisiou môžu členské štáty počas obdobia vykonávania upravovať svoje programy tak, aby odrážali meniace sa potreby.

Intervenčná logika bola navrhnutá ako vopred vymedzená štruktúra na riešenie potrieb všetkých členských štátov. Počas vykonávania sa však ukázalo, že flexibilnejší prístup by

17 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/funding/fisheries-and-aquaculture-monitoring-and-evaluation-fame_en.

18 Všetky členské štáty okrem Luxemburska.

fungoval lepšie. Niektoré aspekty fungovali dobre, napríklad priority EÚ. Tie uľahčili zhromažďovanie údajov na úrovni európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF)[19]. Iné aspekty, ako napríklad tematické ciele[20] (t. j. zhromažďovanie na vyššej úrovni, ktorá predstavuje 11 investičných priorít EŠIF), sa ukázali ako málo relevantné pre ENRF, pretože na takúto analýzu na vysokej úrovni má fond pomerne malý rozpočet.

V niektorých prípadoch bolo ťažké pracovať s pevnými väzbami medzi jednotlivými aspektmi intervenčnej logiky ENRF. Nariadením o ENRF sa vytvorili prepojenia medzi prioritami EÚ a opatreniami. Niektoré opatrenia sa v nariadení vymedzili veľmi úzko. Napríklad produktívne investície do akvakultúry sa rozdelili do 11 kategórií. V praxi sa zistilo, že členské štáty takéto úzko vymedzené opatrenia nevyužívali dobre. Radšej poskytovali finančné prostriedky v rámci širšie koncipovaných opatrení, ktoré sa týkali tých istých cieľov.

Delegovaným nariadením Komisie (EÚ) č. 1014/2014[21] sa vytvorilo prepojenie medzi prioritami EÚ a spoločnými ukazovateľmi výsledkov. Vykonávanie opatrení členskými štátmi sa premieta do ukazovateľov výsledkov. V oddiele 2.2 sú podrobne opísané pripomienky k spoločným ukazovateľom výsledkov, ktoré boli vznesené v priebehu vykonávania programu.

Počas vykonávania bolo potrebné analyzovať, ako opatrenia ENRF a povaha operácií podporovaných v rámci jednotlivých opatrení pomohli dosiahnuť ciele SRP. Na tento účel boli na seminároch a s využitím technických odborných znalostí vypracované metódy *ad hoc*. Túto analýzu uľahčili podrobné údaje dostupné na úrovni operácií. Napríklad sa zistilo, že operácie vykonávané v rámci 11 opatrení ENRF [napr. inovácia podľa článku 47, produktívne investície do akvakultúry podľa článku 48 ods. 1 písm. a) až d) a písm. f) až h) a akvakultúra poskytujúca environmentálne služby podľa článku 54] pomohli dosiahnuť cieľ SRP, ktorým je podpora rozvoja udržateľných akvakultúrnych činností. Pri tomto type analýzy sa ukázala jednoznačná hodnota podrobných informácií o každej operácii.

Príklad: prepojenie medzi prioritami EÚ, špecifickými cieľmi, opatreniami a ukazovateľmi výsledkov

Priorita EÚ 1 (presadzovanie rybolovu, ktorý je environmentálne udržateľný, efektívne využíva zdroje, je inovačný, konkurencieschopný a založený na vedomostiach) má šesť špecifických cieľov.

Každý špecifický cieľ má zodpovedajúcu sériu opatrení. Napríklad trvalé ukončenie rybolovných činností a podpora systémov na prideľovanie rybolovných možností sú opatrenia (články 34 a 36 nariadenia o ENRF), ktoré prispievajú k dosiahnutiu

[19] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_sk.

[20] https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/what/glossary/t/thematic-objectives.

[21] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1014/2014 z 22. júla 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 508/2014 z 15. mája 2014 o Európskom námornom a rybárskom fonde, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1255/2011, pokiaľ ide o obsah a štruktúru spoločného systému monitorovania a hodnotenia pre operácie financované z Európskeho námorného a rybárskeho fondu (Ú. v. EÚ L 283, 27.9.2014, s. 11).

špecifického cieľa 3 (zabezpečenie rovnováhy medzi rybolovnou kapacitou a dostupnými rybolovnými možnosťami) v rámci priority EÚ 1.

Na špecifický cieľ 3 sa vzťahujú tieto spoločné ukazovatele výsledkov: ukazovateľ výsledku 1.3 (zmena čistého zisku) a ukazovateľ výsledku 1.6 (zmena nevyvážených flotíl v percentách).

Spôsob poskytovania údajov monitorovania a hodnotenia sa riadi štruktúrou opísanej intervenčnej logiky. Údaje sa poskytujú v troch základných formátoch:

- súhrnné údaje o operáciách (Infosys), ktoré sa predkladajú každoročne koncom marca,
- výročné správy o implementácii, ktoré sa predkladajú každoročne koncom mája a
- hodnotenia, ktoré sa vykonávajú pred začatím programového obdobia, počas neho a po jeho skončení.

Tieto údaje sú súčasťou súboru spoločných ukazovateľov výsledkov, ktoré slúžia ako kľúčové ukazovatele úspechov ENRF.

2.2. Spoločné ukazovatele

Celkovo možno povedať, že spoločné ukazovatele ENRF poskytli dobrý základ pre monitorovanie pokroku pri jeho vykonávaní. Ich hodnoty sa nahlasujú do verejne prístupného Portálu otvorených dát Európskej únie[22]. Ďalej sú uvedené zistenia týkajúce sa ukazovateľov.

- Kontextové ukazovatele sú nevyhnutné na analýzu SWOT a určenie potrieb členských štátov. Ich zahrnutie do podávania správ však nemalo žiadnu hodnotu pre monitorovanie pokroku.
- Najspoľahlivejším ukazovateľom výstupu bol počet operácií. Zabezpečoval jednoduchšie programovanie a podávanie správ a možno ho výrazne zlepšiť kombináciou s inými údajmi na úrovni operácií.
- Niektoré ukazovatele boli zložité a v praxi ťažko použiteľné z dôvodu nedostatku údajov alebo rozdielov v ich získavaní v jednotlivých členských štátoch (napríklad pozitívne aj negatívne zmeny ukazovateľov – „zmena týkajúca sa nechcených úlovkov“ alebo „zmena palivovej efektívnosti rybolovu“ – sa považovali za pozitívne zmeny).
- Niektoré ukazovatele neboli úplne vhodné na zachytenie priameho strednodobého účinku ENRF. Namiesto toho sa zameriavali skôr na zachytenie účinkov SRP nezávisle od ENRF (napríklad „zmena týkajúca sa nechcených úlovkov“ alebo „zmena rozsahu chránených morských oblastí“).
- RO sa vyhýbali zložitejším ukazovateľom. Takéto ukazovatele boli často vyhlásené za nepoužiteľné na úrovni programu alebo sa jednoducho nenahlasovali na úrovni jednotlivých operácií.
- Pri podávaní správ sa často vyskytovali rôzne chyby. Väčšina z nich bola spôsobená nesprávnym výkladom vymedzení ukazovateľov a rozdielnymi postupmi zberu údajov. Vymedzenia sa počas celého obdobia vykonávania objasňovali a zlepšovali prostredníctvom pravidelnej aktualizácie pracovného

[22] https://cohesiondata.ec.europa.eu/.

dokumentu o vymedzeniach ukazovateľov[23]. Ďalšie chyby sa vyskytli v dôsledku nepresnosti merných jednotiek, napríklad „tisíc EUR“ namiesto jednoducho „EUR“. Tieto chyby sa zistili a opravili pri podávaní správ a programovaní, ako aj poskytnutím revidovaných vymedzení s cieľom zlepšiť používanie vymedzení.

- Členské štáty mali možnosť podávať správy o ukazovateľoch výsledkov špecifických pre jednotlivé programy. Ich hodnota mimo podávania správ pre príslušný členský štát bola obmedzená, keďže ich nebolo možné zlúčiť na úrovni EÚ.
- V praxi sa zistilo, že spoločné ukazovatele výsledkov vymedzené a určené na použitie len v rámci určitých opatrení mohli byť rovnako vhodné na použitie v rámci iných opatrení. Zo skúseností počas vykonávania vyplynulo, že flexibilnejšia štruktúra by fungovala lepšie.

Príklad: tri spoločné ukazovatele výsledkov ENRF, ktoré predstavujú úspechy fondu v rokoch 2014 až 2020

1. **Počet operácií financovaných z ENRF, ktorými sa vykonáva systém EÚ v oblasti kontroly, inšpekcie a presadzovania:**

   plánovaných, podľa programov členských štátov: **954 operácií**

   vykonaných, podľa výročných správ členských štátov o implementácii: **615 operácií.**

2. **Počet nových podnikov vytvorených v rámci iniciatív miestneho rozvoja vedených komunitou a financovaných z ENRF:**

   plánovaných, podľa programov členských štátov: **750 podnikov**

   vytvorených, podľa výročných správ členských štátov o implementácii: **486 podnikov.**

3. **Zamestnanosť zachovaná v odvetví rybárstva vďaka podpore z ENRF, meraná v ekvivalentoch plného pracovného času (FTE):**

   plánovaných, podľa programov členských štátov: **22 473 FTE**

   realizovaných, podľa výročných správ členských štátov o implementácii: **17 985 FTE**

2.3. Súhrnné údaje o operáciách (Infosys)

V období 2014 – 2020 bolo zavedené podávanie správ podľa článku 97 ods. 1 nariadenia o ENRF. To viedlo k získaniu údajov, ktoré výrazne prevyšovali údaje dostupné pre Európsky fond pre rybné hospodárstvo v predchádzajúcom období (2007 – 2014). Určitý čas však trvalo, kým sa v každom členskom štáte vytvorili systémy, ktoré by boli kompatibilné a dostatočne spoľahlivé na zhromaždenie údajov, napríklad odhalením

[23] MHRA, *Pracovný dokument o vymedzeniach spoločných ukazovateľov ENRF*: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/fame_en.

a odstránením jednotkových chýb, ako je nahlasovanie „EUR“ namiesto „tisíc EUR“. Oddelenie podpory MHRA pripravilo niekoľko pracovných dokumentov a podporných IT nástrojov, ktoré pomohli tieto systémy vytvoriť. Nástroje boli navrhnuté tak, aby sa znížil počet chýb pri podávaní správ a skrátil sa čas potrebný na úpravu a finalizáciu údajov pred ich použitím na analýzu.

Infosys poskytuje dobre štruktúrovaný, spoločný a dôsledný spôsob zaznamenávania údajov. Vďaka tomu možno Infosys používať na monitorovanie pokroku, hodnotenie a referenčné porovnávanie na úrovni členských štátov. Na súhrnnej úrovni EÚ sa stal neoceniteľným nástrojom na poskytovanie spoľahlivých údajov pre podávanie správ a rozhodovanie.

Čo sa môžeme o projekte dozvedieť prostredníctvom Infosys?

Údaje zaznamenané na úrovni operácie pomáhajú Komisii pochopiť príbeh, ktorý sa za nimi ukrýva. Napríklad rybárka zo španielskeho mesta Almería, ktorá prevádzkuje mikropodnik, vykonáva operáciu ENRF súvisiacu s diverzifikáciou a novými formami príjmu tým, že na svojom plavidle rozvíja rybolovnú turistiku na otvorenom mori. Plavidlo možno identifikovať podľa čísla v registri rybárskej flotily, ktoré je prepojené s informáciami o veľkosti plavidla, výkone motora, triede a hlavnom rybárskom výstroji.

Uvádzajú sa dátumy začiatku a konca operácie. Uvádzajú sa celkové náklady na operáciu a podrobnosti o financovaní. Napríklad polovica finančných prostriedkov pochádza z rozpočtu ENRF a zvyšok je kombináciou financovania z verejných a súkromných zdrojov.

V prípade podniku sa uvádza kód nomenklatúry územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS) označujúci miestnu oblasť, na ktorú sa operácia vzťahuje. Z údajov takisto možno vyčítať význam operácie pre podporu rodovej rovnosti v odvetví rybárstva.

Operácia sa vykonáva podľa článku 30 („Diverzifikácia a nové formy príjmu“) nariadenia o ENRF. Výsledok sa meria pomocou spoločného ukazovateľa „zmena čistého zisku“.

V článku 97 nariadenia o ENRF sa vyžaduje, aby RO poskytovali Komisii súhrnné údaje o operáciách vybraných na financovanie. Údaje, ktoré sa poskytujú každoročne koncom marca, sa vzťahujú na vykonávanie do konca predchádzajúceho kalendárneho roka. Rovnako ako systémy podávania správ predchádzajúcich nástrojov financovania (finančný nástroj na usmerňovanie rybného hospodárstva a Európsky fond pre rybné hospodárstvo) je tento systém podávania správ všeobecne známy ako Infosys.

Miera podrobnosti poskytovaná na úrovni operácií prostredníctvom podávania správ Infosys je v prípade ENRF jedinečná. Podrobnosti o požadovaných údajoch a štruktúre databázy sa uvádzajú v dvoch vykonávacích nariadeniach[24]. Údaje opisujú pokrok a úspechy na úrovni operácie tým, že zachytávajú dianie v teréne. Údaje obsahujú kľúčové

[24] Vykonávacie nariadenia Komisie (EÚ) č. 1242/2014 a (EÚ) č. 1243/2014.

informácie o prijímateľovi (napr. veľkosť podniku alebo pohlavie) a o operácii (druh činnosti, rozpočet, počet dotknutých rybárov, celková dotknutá plocha atď.). S cieľom obmedziť administratívnu záťaž na RO a prijímateľov vychádza väčšina údajov Infosys z informácií, ktoré už sú uložené vo vnútroštátnych databázach zriadených na účely splnenia požiadaviek týkajúcich sa zaznamenávania a uchovávania údajov pre jednotlivé operácie.

2.4. Výročné správy o implementácii

Podľa článku 114 nariadenia o ENRF a článku 50 nariadenia o spoločných ustanoveniach (NSU) sa musí Komisii každoročne do 31. mája zaslať výročná správa o implementácii, a to v prípade každého programu. Vo výročných správach o implementácii sú zhrnuté hlavné úspechy a výzvy pri vykonávaní OP. Podobne ako správy Infosys sa aj výročné správy o implementácii týkajú vykonávania do konca predchádzajúceho kalendárneho roka. Komisia a členské štáty využívajú prehľad o vykonávaní, ktorý im poskytujú výročné správy o implementácii, na preskúmanie dosiahnutých výsledkov a vykonanie prípadných úprav.

Výročné správy o implementácii poskytujú dva typy informácií: kvalitatívne informácie opisujúce hlavné úspechy a výzvy a kvantitatívne informácie obsahujúce súhrnné údaje v tabuľkovej forme. Obsahujú aj orientačné pridelenie finančných prostriedkov na úrovni opatrení.

Výročné správy o implementácii sú cenným zdrojom informácií, najmä pokiaľ ide o opis toho, ako sa vykonávanie programu počas programového obdobia vyvíjalo, čo bolo úspešné a kde sa vyskytli ťažkosti a výzvy.

Informácie vo výročných správach o implementácii sa týkajú vykonávania na konci decembra predchádzajúceho roka. Ak sa zohľadní čas potrebný na prípravu, predloženie a prijatie správy a na vykonanie potrebných revízií, údaje v správe sú v čase jej uverejnenia zvyčajne staré približne deväť mesiacov.

Údaje z výročnej správy o implementácii sa používajú aj na zhromažďovanie údajov na úrovni EŠIF a sú verejne dostupné na Portáli otvorených dát Európskej únie[25]. Na druhej strane sa Infosys používa na technickejšie a podrobnejšie analýzy. Existencia dvoch samostatných systémov podávania správ týkajúcich sa kvantitatívnych údajov skomplikovala analýzu. Výsledné súbory údajov je totiž potrebné porovnávať, aby sa zistili rozdiely a chyby.

Čo sa môžeme o vykonávaní dozvedieť prostredníctvom výročnej správy o implementácii?

Výročné správy o implementácii poskytujú informácie o problémoch ovplyvňujúcich vykonávanie a výkonnosť programu, a to prostredníctvom opisu vnútroštátneho hospodárskeho a právneho prostredia. Ide o dôležité informácie pre Komisiu, aby mohla formulovať pripomienky a spolupracovať s členskými štátmi na riešení ich špecifických výziev s cieľom zlepšiť vykonávanie. V správach sa uvádzajú podrobnosti o podpore

25 https://cohesiondata.ec.europa.eu/.

maloobjemového pobrežného rybolovu, napríklad o výmene alebo modernizácii hlavných alebo pomocných motorov.

Vo výročných správach o implementácii sa opisujú aj činnosti, ktoré sú súčasťou plánu hodnotenia programu, a sumarizujú sa vykonané hodnotenia. Správy za roky 2017 a 2019 obsahovali osobitné oddiely, v ktorých sa poskytli dodatočné informácie o podpore cieľov v oblasti zmeny klímy a inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

2.5. Hodnotenia

Členské štáty vykonali *ex ante* hodnotenia[26] slúžiace ako základ pre návrh programu. Tieto hodnotenia sa predložili Komisii spolu s OP. Komisia vypracovala syntézu *ex ante* hodnotení[27]. Z tejto syntézy vyplynulo, že hlavným prínosom *ex ante* hodnotenia bola podpora poskytnutá pri vykonávaní analýz SWOT, identifikácii špecifických intervenčných potrieb programov a kvantifikácii cieľových ukazovateľov.

Každý program zahŕňa aj plán hodnotenia na zaistenie pravidelných hodnotení a vhodných následných opatrení. Hodnotenia by mali posúdiť účinnosť, efektívnosť a vplyv ENRF[28]. Aspoň raz počas programového obdobia by sa v hodnotení malo posúdiť, ako podpora z ENRF pomohla dosiahnuť ciele v rámci každej priority EÚ. Tieto hodnotenia budú podkladom pre *ex post* hodnotenie ENRF, ktoré sa má uskutočniť do konca roka 2024[29].

Najčastejším typom hodnotenia, ktoré vykonali členské štáty, sú hodnotenia procesov a postupov. Väčšina z nich bola štruktúrovaná tak, aby sa v nich hodnotila účinnosť a efektívnosť procesov na úrovni OP, a to podľa špecifického cieľa a opatrenia. Medzi príklady vykonaných špecifických hodnotení patria:

- hodnotenie vykonávania miestneho rozvoja vedeného komunitou,
- analýza nákladov a prínosov systému vyraďovania z prevádzky,
- hodnotenie systému označovania homárov písmenom V,
- hodnotenie systému udržateľného rybárstva,
- hodnotenie recirkulačných systémov akvakultúry,
- posúdenie vplyvu odvetví modrého hospodárstva, ako aj
- *ex ante* hodnotenie využívania finančných nástrojov.

Podľa informácií o hodnoteniach uvedených vo výročných správach o implementácii sa identifikovali tri hlavné výstupy:

- zmeny OP v súlade s pripomienkami uvedenými v hodnoteniach, väčšinou s cieľom presunúť finančné prostriedky z opatrení, o ktoré bol menší záujem, na opatrenia, o ktoré je väčší záujem,

[26] Článok 55 NSU.

[27] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a47f1ad1-055d-11e7-8a35-01aa75ed71a1.

[28] Článok 115 nariadenia o ENRF a článok 56 NSU.

[29] Článok 57 NSU.

- zjednodušenie, zefektívnenie a úprava vnútroštátnych pravidiel a postupov, ako aj
- vývoj koncepcií a návrhov programových štruktúr pre Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF).

Zo syntézy hodnotení v rámci výročných správ o implementácii a zo seminárov na podporu hodnotenia a budovania kapacít[30] oddelenia pre monitorovanie a hodnotenie rybolovu a akvakultúry (oddelenie MHRA) vyplynulo, že kvalita a rozsah hodnotení sa v jednotlivých členských štátoch výrazne líšili. Kvalita a rozsah hodnotení vo veľkej miere záviseli od:

- organizácie RO a ich účinnosti pri dohľade nad vnútroštátnym programom,
- úrovne odborných znalostí zmluvných expertov, ako aj
- stupňa prípravy a odborných znalostí uplatňovaných pri:
    - vymedzení referenčného rámca hodnotenia;
    - vypracúvaní vhodných hodnotiacich otázok; ako aj
    - stanovení výberových kritérií pre predkladanie ponúk týkajúcich sa hodnotení.

Členské štáty uvádzali ťažkosti pri rozhodovaní o počte a rozsahu hodnotiacich otázok, čo viedlo k hodnoteniu, ktoré mohlo byť buď príliš všeobecné, alebo príliš zamerané na konkrétnu tému, a to v závislosti od dostupného času a rozpočtu.

Príklady hodnotení, v ktorých sa posudzuje výkonnosť a vykonávanie

V roku 2020 vykonal členský štát hodnotenie výkonnosti a hodnotenie procesu vykonávania. Hodnotenie výkonnosti sa zameralo na efektívnosť opatrení ENRF pri dosahovaní špecifických cieľov a cieľových hodnôt OP. V hodnotení procesu vykonávania sa posudzovala efektívnosť a účinnosť mechanizmu poskytovania podpory z ENRF, a to prostredníctvom posúdenia riadiacich štruktúr a metód vykonávania.

Na základe týchto hodnotení sa členský štát rozhodol, že bude priebežne preskúmavať ciele vykonávania programu a prerozdelí finančné prostriedky z opatrení, v rámci ktorých sa pravdepodobne nevyčerpajú všetky pridelené prostriedky, na opatrenia, o ktoré je väčší záujem. V následných odporúčaniach sa navrhlo zefektívnenie počtu intervencií s cieľom zefektívniť administratívu a zabezpečiť väčšiu zrozumiteľnosť pre žiadateľov. Takisto sa v nich navrhlo zlepšiť informačný systém a zjednodušiť postupy riadenia programu, najmä umožniť online spracovanie grantov.

2.6. Výkonnostný rámec

Články 21 a 22 NSU poskytujú základ pre výkonnostný rámec a jeho uplatňovanie na preskúmavanie programov. Pri preskúmavaní výkonnosti sa skúmalo plnenie čiastkových

[30] Semináre na pomoc riadiacim orgánom pri zlepšovaní kvality a intenzity ich činností. Napríklad pomoc pri navrhovaní špecifických, cielených hodnotiacich otázok vhodných pre zdroje a informácie dostupné pre danú prácu.

cieľov programov na úrovni priorít EÚ s využitím informácií uvedených vo výročných správach o implementácii, ktoré členské štáty predložili v roku 2019.

Komisia prijala pre každý program ENRF rozhodnutia o prioritách EÚ, v rámci ktorých sa dosiahli čiastkové ciele (finančné ukazovatele a ukazovatele výstupov). Týmto prioritám sa pridelila výkonnostná rezerva (t. j. 5 % – 7 % pridelených rozpočtových prostriedkov na každú prioritu podľa rozhodnutia príslušného členského štátu). Výkonnostná rezerva pre priority, v rámci ktorých sa nedosiahli čiastkové ciele, sa prerozdelila medzi priority, v rámci ktorých sa dosiahli čiastkové ciele.

Výkonnostný rámec, najmä preskúmanie programov, si vyžadoval analýzu a prijatie rozhodnutí. Preskúmaním sa síce poskytol podnet na zlepšenie vykonávania, ale tento podnet nebol veľmi silný. Dôsledkom nedostatočnej výkonnosti bolo povinné presúvanie finančných prostriedkov z jednej priority EÚ na druhú. To je v súlade s logickým postupom RO na zlepšenie vykonávania za normálnych okolností, a to aj bez preskúmania.

3. RÁMEC MONITOROVANIA A HODNOTENIA PRE ENRAF

Rámec monitorovania a hodnotenia pre ENRAF bol vytvorený ako súčasť výkonnostného rámca rozpočtu EÚ[31]. Tento výkonnostný rámec zahŕňa koncepcie, ako sú základné ukazovatele výkonnosti, harmonizované podávanie správ a sledovanie výdavkov na horizontálne aspekty, napr. na klímu a životné prostredie. Každý fond má preto prispôsobený rámec. Rámec monitorovania a hodnotenia pre ENRAF vychádza zo skúseností získaných počas vykonávania ENRF, ako sa uvádza v oddiele 2. V tomto oddiele sú stručne opísané novinky týkajúce sa rámca monitorovania a hodnotenia. Všetky podrobnosti budú uverejnené v pracovnom dokumente, ktorý bude k dispozícii na stránke ENRAF na webovom sídle GR MARE[32].

Intervenčná logika ENRAF je flexibilnejšia než logika ENRF. Má menej priorít a menej špecifických cieľov, pričom dobre vymedzené, podrobné opatrenia ENRF sa už nepoužívajú ako nástroj programovania a monitorovania. Namiesto toho si členské štáty môžu slobodne vybrať a vymedziť opatrenia prispôsobené ich špecifickým potrebám.

Členské štáty si takisto môžu slobodne vybrať najvhodnejšie spoločné ukazovatele výsledkov na meranie účinkov svojich opatrení. Ukazovatele sú stanovené v nariadení o ENRAF[33], pričom ich počet sa znížil z 35 v rámci ENRF na 22 (25 vrátane čiastkových ukazovateľov). Zjednodušili sa a opísali spôsobom, vďaka ktorému by sa mali odstrániť mnohé neistoty a chyby súvisiace s ukazovateľmi ENRF.

V rámci ENRAF členské štáty nepredkladajú výročné správy o implementácii. Namiesto toho nahlasujú štruktúrovanejšie a pravidelnejšie kvantitatívne údaje, ako sa uvádza v NSU na roky 2021 – 2027[34]. Dvakrát ročne sa tieto kvantitatívne údaje dopĺňajú o údaje

---

31 Opísané v oznámení COM(2021) 366 final.

32 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/funding/emfaf_en.

33 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1139 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/1004.

34 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku.

o vykonávaní na úrovni operácií (Infosys). Každoročné stretnutia medzi RO a Komisiou zamerané na preskúmanie výkonnosti poskytujú príležitosť zaoberať sa kvalitatívnymi aspektmi programu.

Hodnotenia zostávajú kľúčovým aspektom rámca. Členské štáty musia hodnotiť svoje programy na základe jedného alebo viacerých z týchto kritérií: efektívnosť, účinnosť, relevantnosť, koherentnosť a pridaná hodnota Únie[35]. Cieľom je zlepšiť kvalitu vypracúvania a vykonávania programov. Hodnotenia sa môžu vzťahovať aj na iné relevantné kritériá, ako je inkluzívnosť, nediskriminácia a viditeľnosť. Rámcom sa stanovuje aj priebežné a záverečné hodnotenie implementácie ENRAF.

V článku 16 NSU na obdobie 2021 – 2027 sa stanovuje výkonnostný rámec. V tomto rámci sa stanovujú čiastkové ciele a cieľové hodnoty pre ukazovatele výstupov a výsledkov, ktoré sú spojené so špecifickými cieľmi. To uľahčuje monitorovanie, podávanie správ a hodnotenie výkonnosti fondu počas obdobia implementácie. V nariadení o ENRAF sa nestanovuje preskúmanie výkonnosti a následné pridelenie výkonnostnej rezervy.

Table 1 poskytuje prehľad najvýznamnejších rozdielov medzi obdobím 2014 – 2020 a obdobím 2021 – 2027. Celkovo sa monitorovanie a hodnotenie ako súčasť rámca ENRAF zjednodušilo a ponúka väčšiu konzistentnosť a flexibilitu než rámec ENRF.

Tabuľka 1: Porovnanie rámca monitorovania a hodnotenia pre ENRF a ENRAF

Aspekt	**Spoločný systém monitorovania a hodnotenia 2014 – 2020 (ENRF)**	**Rámec monitorovania a hodnotenia 2021 – 2027 (ENRAF)**
Intervenčná logika	vopred vymedzená	flexibilnejšia, s menším počtom obmedzení
Priority	6	4
Špecifické ciele	17	10
Opatrenia	vopred vymedzené v nariadení o ENRF	žiadne opatrenia; členské štáty špecifikujú svoje typy opatrení na úrovni špecifických cieľov (neoprávnené opatrenia sú vylúčené)
Kontextové ukazovatele	53	žiadne
Ukazovatele výsledkov	35 vrátane čiastkových ukazovateľov	25 vrátane čiastkových ukazovateľov
Ukazovatele výstupov	28	1
Typy operácie	160	66
Každoročné podávanie správ	raz	údaje na úrovni operácie: dvakrát; finančné údaje: trikrát
Plán hodnotenia	áno, súčasť OP	áno, interný dokument
Hodnotenie	*ex ante* hodnotenie v roku 2015 (členské štáty), hodnotenia počas obdobia vykonávania (členské štáty), *ex post* hodnotenie v roku 2024 (Komisia)	hodnotenia počas obdobia vykonávania (členské štáty), priebežné hodnotenie v roku 2024 (Komisia), hodnotenie vplyvu v roku 2029 (členské štáty), *ex post* hodnotenie v roku 2031 (Komisia)

[35] Článok 44 NSU na obdobie 2021 – 2027.

Aspekt	Spoločný systém monitorovania a hodnotenia 2014 – 2020 (ENRF)	Rámec monitorovania a hodnotenia 2021 – 2027 (ENRAF)
Výkonnostný rámec	zahrnutý, ale bez usmernení	zahrnutý; členské štáty dostali dokument o metodike výkonnostného rámca[36]

Zdroj: oddelenie MHRA, 2021

4. ZÁVER

Keď bol v roku 2014 zriadený spoločný systém monitorovania a hodnotenia pre ENRF, po prvýkrát sa zabezpečilo porovnateľné podávanie správ na úrovni operácií vo všetkých členských štátoch. Systém bol založený na vopred vymedzenej intervenčnej logike a súbore spoločných ukazovateľov. Jeho pevná štruktúra spôsobila určité ťažkosti, napríklad problémy súvisiace s úrovňou podrobnosti opisu opatrení na použitie finančných prostriedkov, rôznym výkladom požiadaviek a vymedzení v členských štátoch a odlišným rozsahom intervencie v porovnaní s inými fondmi EŠIF. Komisia s pomocou oddelenia podpory MHRA neustále pracovala na riešení týchto problémov. Oddelenie MHRA takisto poskytovalo potrebnú podporu, analýzy a odbornú prípravu pre členské štáty aj Komisiu. Semináre, pracovné dokumenty a podpora *ad hoc* vychádzali zo spoločných skúseností a výrazne zosúladili a zlepšili schopnosť RO zhromažďovať údaje o výkonnosti ENRF, podávať o ňom správy a hodnotiť ho. Skúsenosti získané pri implementácii ENRF boli kľúčové pri vypracúvaní štíhlejšieho, zjednodušeného rámca s väčšou frekvenciou podávania správ na obdobie 2021 – 2027.

[36] Pracovný dokument o metodike výkonnostného rámca bol distribuovaný a predstavený v júni 2021. Jeho účelom je uľahčiť schvaľovanie programov, poskytnúť šablónu pre intervenčnú logiku programov členských štátov a poskytnúť základ pre výber ukazovateľov a špecifikáciu (a následnú revíziu) čiastkových cieľov, cieľových hodnôt a finančných odhadov. Tieto aspekty môžu byť základom pre plán monitorovania a hodnotenia, ktorý sa má vypracovať v neskoršej fáze, a poskytnúť tvorcom programov a zainteresovaným stranám usmernenia týkajúce sa uchovávania poznatkov v ich organizáciách.